

Forebygg forgiftning hos barn

Hva er giftig for barn? Hva skal du gjøre når barnet har smakt på eller fått noe i øyet? Her finner du en oversikt over potensielle forgiftningsfarer barnet kan møte på i hjemmet eller i sine omgivelser.

Barn kan lettere komme over legemidler som oppbevares i toalettmapper, håndvesker og nattbordskuffen. Dette kan øke faren for forgiftning hos barnet. Foto: Giftinformasjonen.

Innhold

Forebygg forgiftning hos barn	1
Førstehjelp ved søl på hud, øyne eller ved svelging.....	2
Hud	2
Øyne	2
Tips til skylling av barnets øyne:.....	2
Barn som smaker på	3
Medisinsk kull.....	3
Legemidler	3
Reseptfrie legemidler kan også gi forgiftninger:	3
Kjemiske produkter	4
Planter	4
.....	4
Sopp.....	5
Snus og andre nikotinholdige produkter.....	5
Babyprodukter.....	6
Giftinformasjonen – hvem er vi?	6

I alle hjem finnes produkter som er giftige eller helsefarlige. Uhell med slike produkter kan føre til forgiftninger, som i verste fall er livstruende. Giftinformasjonen erfarer at barn i aldersgruppen 1-4 år er særlig utsatt for forgiftningsuhell.

Førstehjelp ved søl på hud, øyne eller ved svelging

Hud

Skyll huden under rennende vann med behagelig temperatur hvis det er sølt kjemikalier eller produkter. Er det mistanke om at produktet kan være etsende, ring Giftinformasjonen (22 59 13 00) mens skylling pågår. Det er viktig å komme raskt i gang.

Øyne

Øynene er mer sensitive enn huden, og det er ofte smertefullt å få noe i øyet. Skyll under rennende, lunkent vann eller med sterilt saltvann så snart som mulig. Dette kan være utfordrende, men kan være svært viktig.

Tips til skylling av barnets øyne:

- Forsøk å roe ned situasjonen og gjør barnet tryggest mulig.
- Få vann direkte inn på øyet. Det kan være nødvendig å holde øyelokkene fra hverandre for å få til dette.
- Bruk en ren drikkeflaske eller mugge for å få rennende vann på øyet, hvis det er vanskelig å skylle under vannkranen.
- Bruk eventuelt dusjen eller badekaret.
- Vurder om det er best å ha barnet sittende eller liggende, enten på gulvet eller på fanget.
- Tilsølte hender bør også skylles for å hindre at produktet gnis inn i øynene på nytt.

Giftinformasjonen (22 59 13 00) gir råd om hvor lenge du bør skylle, og om det er nødvendig med videre oppfølging hos lege. Ved søl med irriterende produkter, som flytende håndsåpe, sjampo og fuktighetskremer, kan man se an hjemme etter skylling. Ta barnet til lege hvis symptomene varer lengre enn ett par timer etter uhellet.

Etsende produkter vil kunne gi alvorlige skader på øyet. Skyll øyet kontinuerlig frem til lege tar over behandlingen.

Barn som smaker på

Å smake på ting i omgivelsene er vanlig for barn som utforsker verden. Fjern rester fra munnen og tilby noe å drikke. De større barna kan først skylle munnen og spyte ut. For små barn er dette vanskelig, men drikke gir også skylleffekt i munnen. Tilby litt vann eller noe annet som barnet vil ha, for eksempel saft, melk eller å amme barnet. Noen slurker eller ett glass drikke er ofte nok.

Brekninger skal vanligvis ikke fremkalles hjemme.

Ved svelging av etsende stoffer skyll munnen og gi ett glass med drikke. Ring 113. Etsende stoffer kan også gi hevelser i luftveiene og pusteproblemer.

Medisinsk kull

Medisinsk kull er spesialbehandlet kull som kan være nyttig å gi ved noen forgifningsuhell. I mange situasjoner er det ikke nødvendig eller ønskelig å gi det. Kull er uheldig å få ned i luftveiene og skal derfor ikke gis til barn som er motvillige, sløve eller kaster opp.

Medisinsk kull er nyttig å ha som en del av førstehjelpssakene i et hjem med barn. I de tilfellene hvor kull kan være nyttig å gi, er det viktig at det gis raskt etter uhellet. Kontakt Giftinformasjonen (22 59 13 00) for vurdering før medisinsk kull gis.

Legemidler

For noen legemidler kan selv én tablett være nok til å gi alvorlig forgiftning hos et barn.

Andre legemidler er lite farlige. Å smake på fluortabletter, p-piller eller multivitaminer uten jern gir sjelden symptomer.

Reseptfrie legemidler kan også gi forgiftninger:

- Oppbevar alle legemidler utilgjengelig for barn.
- Til flytende legemidler bør du bruke riktig doseringsutstyr som sprøyte, målebeger eller måleskje.
- For å unngå forveksling av medisiner, se alltid godt på emballasjen og etiketten.
- Bruk medisinen slik lege eller apotek har forklart. Les bruksanvisningen nøye så du gir riktig mengde.
- Vær oppmerksom når du er på besøk eller har gjester. Barn kan finne medisiner som ikke er forsvarlig oppbevart, for eksempel i en håndveske som står på gulvet.
- Vær oppmerksom på riktig bruk og oppbevaring av medisiner også når du er på reise.

Kjemiske produkter

I alle hjem finnes ulike kjemiske produkter til hus, bil og hage. Riktig oppbevaring av slike produkter er viktig for å forebygge forgiftningsuhell.

Avløpsåpnere og ovnsrens er eksempler på produkter som kan gi alvorlige etseskader ved svelging, søl i øynene eller på hud.

Petroleumsprodukter som tennvæske, lampeolje og bensin kan gi alvorlig lungereaksjon, selv ved svelging av små mengder.

- Oppbevar kjemiske produkter forsvarlig, og hold dem utenfor barnets rekkevidde.
- Bruk alltid original emballasje. Hell aldri produkter over på saftflasker, brusflasker eller drikkeflasker.
- Ikke stol på barnesikre lukkemekanismer. Erfaringer tilsier at noen barn klarer å åpne disse.
- Hold alltid tilsyn med produkter under bruk når barn er i nærheten.
- Faremerking på emballasje kan være forvirrende og produkter uten faresymboler kan også medføre forgiftningsrisiko.

Planter

Vi omgir oss med planter i hus og hage. De fleste planter er lite farlige å smake på, men det finnes også planter som kan gi forgiftning.

Gjør deg kjent med hvilke planter du har hjemme og i nærmiljøet. Stueplanter vil ofte ha navn skrevet på etiketten. Ville vekster og hageplanter kan være vanskeligere å finne navnet på. Spør noen som har god kjennskap til planter, en gartner eller et hagesenter. Sjekk plantens navn mot bilder fra kvalitetssikrede kilder, i bøker eller på internett. Vær oppmerksom på at planter endrer utseende gjennom hele vekstsesongen. Giftinformasjonen har bilder av mange planter på giftinfo.no.

I visse tilfeller kan planteapper være til hjelp. Det er likevel viktig å vite at alle apper har sine begrensninger, og informasjonen fra disse bør kryssjekkes med andre kilder og brukes med fornuft.

Giftinformasjonen identifiserer ikke planter. Ved uhell kan Giftinformasjonen hjelpe med en vurdering av situasjonen ut fra tilgjengelig informasjon. Dette kan for eksempel være å utelukke de farligste plantene eller bærene.

Sopp

Det finnes sopper som er så giftige at selv en smak kan være farlig. Dersom barnet har smakt på en ukjent sopp, kontakt alltid Giftinformasjonen (22 59 13 00). Giftinformasjonen kan hjelpe til med å identifisere soppen og gi råd om videre oppfølging. Ta vare på soppen som er spist eller restene av den. Ha soppen eller gode bilder tilgjengelig når du ringer.

Det er nyttig å få vite:

- hvor soppen vokser (skog, gressplen, på tremateriale eller annet)
- om det er sopp med hatt og stilk, og hva slags “mønster” det er under hatten (skiver, porer, pigger etc.)
- hvor mye du mistenker er svelget

Det er ikke farlig å ta på sopp. For å kunne få en forgiftning må det være svelget noe av soppen. For de farligste soppene kan selv små biter gi forgiftning.

Når du tar bilder av soppen:

- ha den liggende i håndflaten
- ta nærbilder som er i fokus
- ta bilder fra ulike vinkler
 - minst ett fra oversiden (toppen av soppen)
 - minst ett fra undersiden med stilk
 - eventuelt fra vekstområdet

Snus og andre nikotinholdige produkter

Nikotinholdige produkter som snus, nikotintyggegummi og e-sigarettvæske er giftig for barn.

Denne typen produkter er ofte lett tilgjengelige og uhell skjer raskt. Oppbevar alltid snus og andre nikotinholdige produkter utilgjengelig for barn.

Ved smak på e-sigarettvæske med nikotin, ring 113.

Hvis barnet har smakt på snus, nikotintyggegummi, skrå eller sigaretter, vil mengden nikotin i produktet være avgjørende for om barnet kan observeres hjemme eller du bør ta med barnet til lege. Se mer på giftinfo.no eller ring Giftinformasjonen (22 59 13 00) for råd.

Babyprodukter

De fleste uhell med vanlige babyprodukter er lite farlige. Du må likevel følge med på om barnet utvikler symptomer.

Hvis barnet får noe i munnen når det ligger på ryggen må du være ekstra oppmerksom. I slike situasjoner kan produkter lettere komme ned i luftveiene og føre til symptomer som krever oppfølging hos lege. Babypudder (talkum) og babyolje er eksempler på slike produkter.

Giftinformasjonen – hvem er vi?

Giftinformasjonen er en nasjonal, døgnåpen rådgivningstjeneste tilgjengelig for privatpersoner, helsepersonell og andre. Vi vurderer faren for akutt forgiftning i ulike situasjoner og gir råd om hvordan dette skal følges opp.

Giftinformasjonen er en avdeling ved Folkehelseinstituttet og består av rådgivere og seniorrådgivere med relevant utdanning og opplæring.

Når du ringer Giftinformasjonen baserer vi rådene på opplysninger fra deg. Hva som har skjedd, når uhellet skjedde, barnets alder og om det er symptomer er viktig informasjon for å kunne vurdere faren for akutt forgiftning. Du får råd om hva du bør gjøre videre, og om du kan se an hjemme eller må kontakte lege.

Giftinformasjonens hjemmeside finner du på Helsenorge (giftinfo.no). Sidene inneholder mer informasjon om alt fra planter, sopp, kjemikalier og produkter til legemidler og førstehjelpsråd. På hjemmesiden finner du også vår nedlastbare plakate og brosjyrer.

Giftinformasjonen

22 59 13 00

(døgnåpen telefon)

Sist oppdatert 01.10.2021.